

DÜNYANIN TAVANI

"Peki, bu tavan neden bu kadar yukarıda?" diye sordu çocuk.

İkisi, hafta içi neredeyse bomboş olan Ayasofya'nın en büyük kubbesinin altında dikiliyorlardı.

Çocuğun ilk gelişi olduğu, bakışlarındaki şaşkınlıktan belliydi. Rengârenk vitraylı pencerelerden giren ışık huzmelerine büyülenmiş gibi bakıyordu. Birisi, karanlık bir gecede aniden fener tutmuş gibi küçüklü büyüklü pencerelerden içeriye dolan sapsarı ışık, gözünü alıyordu. Çocuk, gözlerini kısıp, biraz uğraşa ışığı tutabilirmiş gibi avuçlarını açıp kapatıyor, ellerini ışığın içinden geçiriyor, binlerce zerre tozun havada uçuşmasını izliyor, sürekli bir yere konup tekrar uçmaya başlamalarına hayret ediyordu. Adamın ise bakışlarında elle tutulur bir kayıtsızlık vardı. Ayasofya'ya daha önce gelip gelmediğini anlamak ya da şu an nerede bulunduğunun onun için bir önem taşıyıp taşımadığını kestirmek zordu. Kafasını çevirdiği yerlerde onun için ilginç hiçbir şey yok gibiydi. Arada bir cebinden telefonunu çıkarıp, çiziklerle dolu bomboş ekrana bakıyor, tek bir tuşa bile basmadan cebine geri koyuyordu. Aklına geldikçe kayışı yıpranmış kol saatine göz atıyor, bu arada gözü birkaç saniyeliğine yeni bulunan melek figürlerinin kanatlarına takılıyor ama çok kalmıyordu. Adam, çocuğun hiç şikâyet etmeden ve sıkılmadan yarım saattir ayakta durup, her kubbeye, pencereye, freske, sütuna ayrı ayrı bakıyor olmasına şaşırıyordu. Kubbelerin yüksekliğiyle boyu iyice kısalmış gibi görünen çocuk, arada bir kendi etrafında dönüyor, ileri geri bir iki adım atıyor ve bakmaya devam ediyordu. Bakışlarını tavana dikmişti şimdi de. Girdiklerinden beri durmadan sorduğu ve adamın da kısa cevaplarla geçiştirdiği sorulara bir yenisini ekledi:

"Peki, bu tavan neden bu kadar yukarıda?"

Üşümesin diye boynundaki kareli atkıyı gözlerinin hemen altına kadar çektiklerinden, çocuğun sesi boğuk boğuk duyuluyordu. Adam, önce çocuğun ufacık parmağıyla işaret ettiği tavana sonra da yalnızca burnunun birazıyla, gözlerinin gözüktüğü yüzüne baktı. Çocuğun dudakları atkının arkasında durmadan hareket ediyordu. Elini bırakıp, yanına eğildi. Atkıyı biraz aşağıya indirip, bereyi de yukarıya kaldırıncaya, çocuğun süt beyazı yüzü biraz daha ortaya çıktı. Güzel yüzünü okşadı avuç içiyle. Teninin ne kadar yumuşak olduğunu bir kez daha düşündü. "Daha aydınlık olsun diye içerisi" dedi. "Üşüyor musun?". Çocuk kafasını indirmedi iki yana salladı. Önündeki devasa taş duvarların her yerinde gezdirdi gözlerini. Kucağında bebeğiyle sanki ona bakıyormuş gibi duran kadını dikkatlice inceledi. Onlarca parçaya ayrılmış bir şapka gibi duran kubbeye baktı bir kez daha.

"Ama tavan yükseldikçe duvarlar da yükselmiyor mu?" dedi. "Bu kadar çok duvar olmasa burası daha güzel olurmuş."

Önündeki kare, dikdörtgen, üçgen plastik oyuncakları doğru deliklerden geçirmeye çalışıp, bir türlü şekilleri yerlerine oturtamayan, sürekli elinde çevirip duran bir bebeğin kafa karışıklığı vardı sesinde.

Adam elini tuttu çocuğun tekrar. "Haydi, gidelim artık." dedi. Çocuk itiraz etmedi. Boşta kalan elini cebinden çıkarıp, konuştuğu yukarıya kayan atkısını iyice aşağıya çekti. Tavandan sarkan devasa levhalardaki ne olduğunu anlamadığı şekillere bir kez daha baktı. Daha önce gördüğü hiçbir harfe benzemiyorlardı. Babası harf olduklarını söylemese, inanması çok zordu. Kolları bacakları uzayıp kısalan bu harfleri, birileri kurşun kaleminin ucunu iyice açıp yazmış gibi değildi. Üstelik, elleri çok büyük biri olmalıydı bunları yazan. Korkar gibi oldu bir an. Babasının peşinden sürüklenerek dışarı çıktı.

Dışarıda onları tüm sahtekârlığıyla mart güneşi bekliyordu. Işıktan gözleri kamaştı birden çocuğun. Saçlarının her teli havalanıp, altın birer tel parçası gibi alnına düştü. Üşüdü. Bu kadar güneşli ama soğuk bir havayla daha önce hiç karşılaşmamıştı. Adam, durup eğildi tekrar. Çocuğun montunun fermuarını boğazına kadar çekti. Ayasofya tam önlerinde, çok uzaklardaki bir yeri görmeye çalışır gibi minarelerini uzatmış, duruyordu. Bilet gişesindeki adama selam verdiler. Çocuk elini salladı iki kez. Adam, cebinden sigarasını çıkardı. Gelirken Eminönü'nden aldığı bir liralık çakmakla yaktı. Derin bir nefes çekti. "Acıktın mı?" dedi. Çocuk kafasını salladı yine. Ekmek arası köftecilerin, kokoreççilerin, dönercilerin, şeker ve muhallebi dükkânlarının yan yana sıralı olduğu caddeye doğru yürümeye başladılar.

Ayasofya'nın önündeki parkın içinden geçtiler. Bisikletini yanına dayamış, bankta dinlenen yaşlı adamların, o öğleden sonraki derslerini kırmış lise öğrencilerinin, bebek arabasının tekerleği sürekli kaldırım taşlarına takılıp ilerlemeyen genç annenin, ellerinde çalı süpürgeleriyle çöpçülerin, kendilerine güneşli bir yer arayan sokak kedilerinin, kuş yemi satan adamın ve her bardak yemle beraber bir konup bir havalanan güvercinlerin yanından geçtiler. Çocuk, her şeyi aklına kaydetmek ister gibi etrafına dikkatlice bakıyordu. Yapabilse, şu an boya defterini açar, banklardan birine oturup hemen bir resmini çizerdi bugünün. Akli binlerce renk ve şekille dolmuş gibiydi sabahtan beri. Zaten resim yapmayı çok severdi. Bazen okula başladığı gün alınacak kalem setlerini, resim defterlerini, pastel boyaları ve onlarla yapacağı resimleri düşünüp sevinirdi. Çocuk, kendini bildi bileli geçtiği her sokağın, gördüğü her değişik binanın, tanıştığı her yeni insanın görüntüsünü en ince ayrıntısıyla aklına kaydederdi. Kendini buna mecbur hissedirdi. Bu yüzden parktaki tüm renkler, şekiller, havanın serinliği ve yanındaki adamın sıcak eli, uzun yıllar sonra bile bu günü hatırladığında, aklında şu anki haliyle birebir canlanacaktı. Yıllar boyunca tüm resimlerinde aynı ağaç yeni açmış çiçekleriyle bir köşede duracak, gökyüzü hep masmavi olacaktı. Çocuk, artık çocuk olmadığı zamanlarda da bu parka gelip, saatlerce bir bankta bugünün neşesi gelip yanına otursun diye bekleyecekti. Bir an gelecek, o yine çocuk olacak ve hayatın kuş tüyü gibi hafif olduğu zamanlara geri dönecekti. Babasıyla el ele gezerek geçirdiği her günün bir kolyeye dizilmiş gibi boynunda asılı durduğunu ve boynunu aşağıya eğmek yerine zor günlerde başını kaldırıp, ileriye bakmasını sağlayan bir güç olduğunu, o zaman anlayacaktı. Ne zaman aklına gelse; o gün yediği incirli muhallebinin, üşüyünce içtiği sahlebin yanında gelen kuşlokumunun, sonbaharda deniz kıyısında yedikleri balık-ekmeğin, yazları sokaktan aldıkları dondurmanın ve köşe başında içtiği ekşi limonatanın, sabahları erken geldiklerinde fırından aldıkları sıcak simidin tadının, o günlerden sonra değiştiğini düşünecekti. Değişmeyen tek şeyin, kaç yaşında olunursa olunsun, birinin çocuğu olmanın getirdiği güven duygusu olduğunu anlayacak ve gözleri dolacaktı.

"Ne zaman dönerler?" diye sordu, diğer çocuk kadına.

İkisi, oturma odasında, kadınların durmadan konuşup, birbirleriyle kavga ettikleri televizyon programlarından birini izliyorlardı. Diğer çocuk, her zamanki koltuğunda uzanıyordu. Televizyondan sıkılmış, kafasını, perdesi aralanmış pencereden sokağa çevirmiş, hafta içi neredeyse bomboş olan sokağa bakıyordu. Bu sokaktan geçmeyen arabalar şu an nerelerden geçiyor, şimdi okulda olan çocuklar neler öğreniyor, kardeşiyle babası ne yapıyor diye merak ediyordu. Kadın, ikili koltukta uyuyakaldığından, sorusunu duymadı çocuğun. Sonra birden gözlerini açtı. "Bir şey mi istedin çocuğum?" dedi. "Ne zaman dönerler?" diye sordu çocuk tekrar. "Bugün sabahtan babanın Sirkeci'de bir işi varmış, giderken kardeşini de götürdü, gelirler artık" derken bakışlarının rengi değişti kadının. Çocuk rengin değiştiğini, kadın da çocuğun rengin değiştiğini fark ettiğini hissetti. Yürümekle bitmeyecek kadar uzun bir sessizlik oldu aralarında. Zamanda bir yarık açıldı. İkisi de hızla düşüp, şiddetle dibe vurdular. Çocuğun bacakları bir kez daha tutmaz oldu. Annenin kanatları kırıdayamayacak kadar yorgundu. Bir şey demedi çocuk. Kafasını, pencereden tavana çevirdi. Tavandaki çatlaklar yerli yerinde duruyorlardı. Çocuk yeterince uzun zaman bakarsa, orada şimdi göremediği bir kapının açılacağına ve bu kapıdan bambaşka bir hayata geçebileceğine emindi. Bu yüzden, bazı geceler kanepede uyumakta ısrar ediyor, herkes odasına çekilince gözlerini bir an bile ayırmadan, saatlerce tavana bakıyordu. Zaman ilerledikçe gözleri ağırlaşıyor, uyku tüm tatlılığıyla gelip başucuna oturuyordu. Gözleri kapanmadan birkaç saniye önce tavan alçalmaya başlıyor, rüyasında iyice alçalıp, burnuna değme mesafesine geldiğinde çocuk, son bir hamleyle kaçıp kurtarıyordu kendini. Yalnız bacakları... Bacakları her seferinde bir yere sıkışıp kalıyordu. Sonra soluk soluğa açıyordu çocuk gözlerini. Annesi başında dikilmiş saçlarını okşuyor oluyor, yanına oturuyor, çocuk hıçkırıklarla ağlarken ne yapacağını bilemiyor, bildiği hiçbir duygu o anı tarif etmeye yetmeyerek, uzaklara bakıyordu. Tavan o gece de mucizelere geçit vermemiş, çatlaklar biraz daha hayal kırıklığı dolmuş oluyordu.

"Dur, haydi, meyve yiyelim" diyerek kalktı yerinden kadın. Ayağına terliklerini hızla geçirdi. Mutfağa gitti. Telefonunu çıkardı cebinden, aramışlar mı, diye baktı. Bir mesaj yazdı. Sildi. "Gelirler zaten artık" dedi içinden. Çukur bir tabağa elma, ayva, üç tane de mandalina koydu. Sonra yoruldu birden, plastik mutfak masasına oturdu. İçinde bir yerlerinde onarılamayacak kadar çok

kırık olduğunu ve bu kırık uçların yaşadıkça içinde var olacağını, durup durup canını yakacağını, ince ince kanatacağını biliyordu. Yine de, bazen bilmek yetmiyor, kadının içi tükeniyordu. Çocuğun bir buruk gülüşünde, bir derin iç çekişinde, gözü bir an uzaklara dalıp gittiğinde, içinde boydan boya ağaçlar devriliyordu. “Anne” diye seslendi çocuk içeriden. Kadın elinin tersiyle, yatağını kaybetmiş bir ırmaktan taşarcasına akan gözyaşını sildi. Gözü, bahçedeki kiraz ağacının çiçekler içinde kalmış dallarına takıldı. Sanki tam o anda, güneş bir bulutun arkasında parladı. Rüzgâr biraz hafifledi. Kışın sırtındaki soğuk yük hafifledi. Kadının içi hafifledi. Meyve tabağını bıraktı masanın üzerinde. “Haydi” dedi çocuğa, “biraz bahçeye çıkalım.”

Çocukla babası, tüm günün yorgunluğuyla evin önüne geldiklerinde; diğer çocukla annesini, kiraz ağacının altında otururken buldular. Kafalarına pembe bir bulut gelip yerleşmiş, her sözcüklerinde üzerilerine neşeden damlalar yağıyormuş gibiydi. Evlerde tek tük ışıkların yanmaya başlamış olması ya da havanın iyice soğuması onlar için fark etmiyordu. Kuşların, yukarıdaki dallarda durmadan konuşması, onlara söyleyecekleri kelimeleri unutturmuyordu. Sanki tüm dünya ve o ikisi birlik olmuşlar; kötü, acılı ve hüznü ne varsa, onların çemberinin dışında kalmıştı. İnsanın aklına kazıyıp, çok uzun zaman sonra bile istediğinde çıkarıp baktığı bir kartpostal gibi duruyorlardı. Çocuk babasının elini bırakıp, ağabeyinin yanına koştu. Annesine sarıldı. “Size de köfte ekmek getirdik” dedi. Elindeki poşetlerden havaya soğumuş köfte ve soğan kokusu yükseliyordu. “Ben bugün Ayasofya'yı gördüm” dedi coşkuyla. Ağabeyinin tam karşısına dikilip elleri, kolları durmadan hareket ederek, gün boyunca gördüğü ne varsa bir bir anlattı. İçerideki ışığın ne kadar yoğun olduğunu anlatırken ellerini, gözlerine siper etti. Kubbelerin ne kadar yukarıda olduğunu gösterdi parmak uçlarına dikilip. Yolda gördükleri o güzel arabanın ne kadar hızlı gittiğini, köfte yerken tattığı biberin ne kadar acı olduğunu, parkta görüp sevdiği kedi yavrusunu anlattı. Sonra otobüste karşılaştıkları Hamdi Amca'dan, oyuncakçılar çarşısında gördüğü renk renk toplardan, poz veren turist grubunun önünden geçerken onun da fotoğrafını çektiklerinden bahsetti. Ağabey, gözlerini hiç ayırmadan kardeşinin yüzüne bakıyordu. İçinde tüm duygular birbirine karışıyor, sevgiyle kıskançlık kıran kırana bir savaş veriyordu. Uzanıp, soğuktan pembeleşmiş yanaklarına dokundu kardeşinin. Ne kadar yumuşak olduklarını bir kez daha düşündü. Anneyle baba göz göze geldi o an. Sanki biri bakışlarını çekse, öbürü tökezleyip düşecek gibiydi. “Haydi, soğutmayın yemeğinizi daha fazla” dedi babaları. Güneş, çanak antenli apartmanların ardına yavaş yavaş batıyordu.